

Himmeli

RUOTSINSUOMALAINEN SEURAKUNTALEHTI • SVERIGEFINSKT FÖRSAMLINGSBLAD

FOTO: JANI LAUKKANEN

1/2024 · PÄÄSIÄINEN · PÅSK

**HYVÄÄ PÄÄSIÄISTÄ!
GLAD PÅSK!**

FOTO: LAURA MALMIVAARA

Kärsimyksen monta tarinaa

Många berättelser om lidande

FOTO: KRISTINA STRAND/IKON

Pääsiäisen
kärsimysnäytelmä tulee
Helsingin keskustaan

Påskens drama på
Helsingfors gator

SIVUT/
SIDORNA
6-8

**Miksi vietämme
pääsiäistä?**

Miksi vietämme pääsiäistä?
på Vimeo.

**Varför firar vi
påsk?**

Därför firar vi påsk
på Vimeo.

Ruotsin kirkko

Pääsiäinen on “ylitsevuotavainen” ja “chäsäd”

Pääsiäinen on kristillisen kirkon kohokohta. Haudan jälkeen on elämää ja pimeyden jälkeen valoa. Kirkko osoittaa aina eteenpäin, toivoa kohti, myös synkimpinä aikoina.

Raamatussa on monta sanaa Jumalalle, ja maailmassa vielä enemmän. Kaikissa kielissä on oma sana jumalalliselle, armolle, uskolle, toivolle ja rakkaudelle.

Joka kuukausi kohtaan ihmisiä, jotka kyseenalaistavat Ruotsin kirkon jumalanpalvelukset ja toiminnan suomen kielellä. ”Tunnen paljon suomalaisia, jotka osaavat ruotsia tosi hyvin.” Selitän ja selitän. Joskus tuntuu, että puhun, mutta kukaan ei kuuntele.

Valitettavasti en itse ole ruotsinsuomalainen, mutta teen palavasti töitä heille, teille tai meille. Teen töitä oikeudesta ilmaista itseään sanoilla, jotka kuvaavat uskoa ja toivoa. Kieli on aarre, joka avaa sisäisiä katedraaleja. Se päästää valoa pimeimpiin nurkkiin ja antaa ihmiselle uskoa tulevaisuuteen. Kieli on kuin pääsiäinen; se tuo eloa sinne, missä kuvitellaan olevan vain kuolemaa.

Kun aikoinani opiskelin papiksi Vanhan testamentin professori kertoi seuraavan tarinan heprean sanasta ”chäsäd”, joka tarkoittaa armoa. Israelilainen poika meni markkinoille ostamaan karkkia. Hän ojensi rahat ja osoitti sormellaan, millaisia karkkeja halusi. Myyjä kaatoi karkit paperitötteröön ja antoi sen pojalle. Poika vilkaisi tötteröön ja antoi sen takaisin miehelle, sanoen ”chäsäd”. Mies otti tötterön ja täytti sen reunaan myöten karkeilla. Poika otti tötterön, hymyili ja lähti kotiin.

Yksinkertainen tarina sai minut ymmärtämään, että sana armo on saanut laajemman merkityksen. Millainen poika olisi ilman armon sanaa? Millainen ruotsinsuomalainen ilman mahtavaa sanaa ylitsevuotavainen, joka kuvaa Jumalan suurta rakkautta ihmiseen psalmissa 23?

JONATAN EDLUND

Påskens är “ylitsevuotavainen” och “chäsäd”

Påskens är den kristna kyrkans höjdpunkt. Det finns ett liv efter graven och ett ljus efter mörkret. Kyrkan pekar alltid framåt mot hoppet, även i de dystraste tider.

I Bibeln finns många ord för Gud och i världen finns det ännu fler. Alla språk har ett eget ord för det gudomliga, för nåd, tro, hopp och kärlek.

Varje månad möter jag människor som ifrågasätter varför Svenska kyrkan har gudstjänster och verksamhet på finska. ”Jag känner massor av finnar som kan jättebra svenska.” Jag förklarar och förklarar, men ibland känns det som att jag håller tal utan att någon hör.

Jag är tyvärr inte sverigefinne, men jag brinner för och arbetar för dem, er eller oss. Jag arbetar för rätten att uttrycka sig med ord som beskriver tro och hopp på finska. Språket är en skatt som öppnar upp katedraler inuti. Det släpper in ljus i de mörkaste utrymmen och ger en människa ett framtidshopp. Språket är som påskens; det väcker liv åt utrymmen, där vi tror att bara död finns.

Under min tid som präststudent berättade professorn i Gamla testamentet följande om ordet för nåd på hebreiska, chäsäd. En israelisk pojke gick till stadens marknad för att köpa godis. Han sträckte fram sina pengar och pekade på det han ville ha. Försäljaren höll i godis i en pappersstrut, som han gav till pojken. Denne såg ned i struten, lämnade tillbaka den till den vuxne mannen och sade ”chäsäd”. Mannen tog struten och fyllde den med godis till brädden. Pojken fick sin strut, log och gick hem.

Med en enkel berättelse insåg jag att ordet för nåd hade blivit större. Vad vore pojken utan sitt ord för nåd? Vad vore en sverigefinne utan det fantastiska ordet ylitsevuotavainen, som beskriver Guds rika kärlek till människan i Psaltaren 23?

JONATAN EDLUND

Palveleva puhelin 020-26 25 00

Palvelevan puhelimen chatti ja nettikirje Ruotsin kirkon verkkosivuston kautta svenskakyrkan.se/palvelevapuhelin

Jourhavande präst via 112

Kontakta Jourhavande präst via chatt eller digitalt brev på Svenska kyrkans webbplats svenskakyrkan.se/jourhavandeprest

QR-koder

Käytämme ruutukodeja

Skannaa ruutukoodi puhelimellasi tai tabletillasi. Näin pääset verkkosivulle, joka on liitetty artikkeliin.

Vi använder QR-koder

Skanna QR-koden med din mobil eller surfplatta, så kommer du till den webbsida som är kopplad till artikeln.

Kärsimyksen monta tarinaa

Sirpa Kähkösen romaani 36 uurnaa – Väärässä olemisen historia kertoo kuolleen äidin elämästä ja tämän suhteesta tyttäreeseen. Sukuhistorian raskaat elämäkokemukset jättävät jälkensä ja periytyvät myös uusille sukupolville. Kirjaa voi lukea omien kokemusten ja myös Jeesuksen kärsimyshistorian valossa.

Äidin kuolema oli ollut odotettu ja kuitenkin se vavahdutti tytärtä.

”Puhelin soi. Ei! Nytkö? Katto. Lattia, seinämät ympärilläni, kaikki hohtivat keltaista. Kuollut. Äiti. Putosin kyykkyyyn.”

Pitkä surun selvittelyn taival alkaa. Äiti itse oli luullut, että hän olisi ollut viimeinen, joka mahtuisi sukhautaan. Hautatoimesta tuli kuitenkin tieto, että vielä on tilaa 36 uurnalle.

Nyt oli ehkä aika puhua kaikesta siitä, mistä tähän asti oli vaiettu.

Äidin tehtävä on haastava, varsinkin jos oma lapsuus on ollut vaikea

Äidit eivät koskaan ole riittäviä, heidän rintansa ehtyvät aina, vaikka hyvää yrittävät. Joiltakin rakkaus

noruu erityisen kituliaasti. Mummon syyllistävät sanat äiti-Riitalle:

”Minulla ei oo nuoruutta ollukaan.”
Äidin sanat omalle tyttärelleen: ”Siihen loppu mun nuoruus, kun sinut sain.”

Tytärestä kasvaa näkymätön lapsi.
”Koetin tulla näkyviin. Sain korvilleni. Opin olemaan pelkkä korva.”

Äiti tarvitsee kaiken huomion ja ostaa lahjoja vain itselleen, lapsi kuuntelee ja yrittää ymmärtää. Lapsesta tulee sivustakatsoja ja ulkopuolinen. Lapsi saa pärjätä yksin, omin avuin. Niin, mistä paha, hyvän nurjapuoli sai alkunsa?

Perheessä voi olla monenlaisia suruja, joista on vaiettu

Oliko syy äidin ailahteluun ja raivoon äidin lapsuuden perheessä?

Riitta-äiti kasvaa ”punikin kakarana” сувussa, jossa surtiin intensiivisesti –

mutta ilman sanoja – Stalinin vainoihin kadonneita omaisia. Kadonneista ei ollut lupa puhua.

Mitä vaiettu suru saa aikaan ihmisen elämässä? Ukkia, äidin isää kutsutaan kirjassa halstarimarttyyriksi pyhän Laurentiuksen mukaan.

200-luvulla elänyt Pyhä Laurentius sai keisarin vainossa käskyn kerätä seurakunnan omaisuuden kolmessa päivässä. Kerätty omaisuus piti luovuttaa keisarille. Laurentius antoi kuitenkin varat köyhille ja toi köyhät mukanaan keisarin luo sanoen, että nämä ovat kirkon todellinen aarre. Rangaistukseksi röyhkeydestään Laurentius asetettiin halsterin tapaiselle rautalankaverkolle ja hänet poltettiin kuoliaaksi.

Ukin oma Golgatan tie Tammisaaren vankileirillä jätti

FOTO: LAURA MALMIVAARA

Sirpa Kähkönen: Syntynyt Kuopiossa 1964. Kirjailija ja suomentaja. Vuoden 2023 Finlandia-palkinto kirjasta *36 uurnaa – Väärässä olemisen historia*. Artikkelin lainaukset kirjasta.

jälkensä koko perheen elämään. Ukki, joka oli taistellut omien arvojensa ja toisten puolesta, ei jaksanut nähdä tytärtään. Lapsenlapsensa ukki kuitenkin näki.

Mikä mahtaa olla äidin oma tarina?

Olivatko ristiriidat ennen kaikkea suvun raskas perintö? Vai johtuivatko vaikeudet sittenkin junaonnettomuudesta, johon bussissa istunut nuori Riitta joutui. Hänen päänsä kolahti pahasti? Aivotärähdys

jätti jälkensä, sitä ei silloin osattu diagnosoida. Tylyys on ehkä helpompi hyväksyä, jos sen tiedetään johtuvan vammasta. Kirjaa lukiessani mietin, olikohan kyse epävakaasta persoonallisuudesta kaiken muun lisäksi.

Äiti kirjoittaa omaan päiväkirjaansa kehoonsa liittyvästä syyllisyydentunteesta; reisien ja mahan pulleus ahdistivat häntä. Vanhassa valokuvassa seisoo kuitenkin kaunis ja solakka nuori nainen.

Hän alkoi syödä laihdutuspillereitä. Myöhemmin äiti hakee alkoholista lievitystä ahdistukseensa. Hän istuu enimmäkseen keltaisessa nojatuolissa ja tupakoi. Oman elämän ahdistus vie voimat, eikä lapselle jää tilaa.

Tytär kuvailee äitinsä yhtäkkisiä tunnekuohuja ukonilmana. Ensin ilmassa on jännittyntä, sähköistä rätinää, puuskaista ja puut taipuvat maata päin. Täydellistä keltaista hiljaisuutta seuraa repeäminen.

Kun äiti raivostui, ei vihalla ollut rajoja. "Sinä olet tuhonnut elämäni!"

Myötätuntoa ei herunut, lapsen oma tahto piti lannistaa ja piiskata pois. Ilkeitä sanoja ei pyydetty anteeksi. Ja kuitenkin lapsi ihaili äitiään, kulki perässä ja painautui viereen lohduttamaan.

Vuosien jälkeen koittaa hetki, jolloin toivo muutoksesta katoaa. Oli tultu rajalle, ymmärtäminen ei enää riittänyt.

"Minä katson olkani yli ja näen, miten Alkukoti vajoaa, hajoaa, lahoaa, haihtuu aamun valoon."

ANNA TOIVONEN

Oletko Ruotsin kirkon jäsen?

Oletko JÄSEN? Ruotsin kirkko tavoittaa melkein jokaisen jossakin elämänvaiheessa. Elämän huippuhetkissä ja syvissä aallonpohjissa sekä kaikessa siltä väliltä. Kirkko välittää ihmisille toivoa, uskoa ja voimaa. Jäsenyytesi tekee sen mahdolliseksi! Kiitos että olet mukana!

"Kun mieheni kuoli, selvisi ettei hän kuulunutkaan Ruotsin kirkkoon. Se oli meille yllätys, koska olimme kuuluneet kirkkoon Suomessa. Emme olleet ymmärtäneet liittyä kirkon jäseneksi täällä. Liityin itse jäseneksi heti hautajaisten jälkeen, sillä haluan, että kun itse kuolen, niin minut haudataan kirkollisin menoin. Näin hautajaiset tulevat lapsilleni mahdollisimman edulliseksi."

Löydä seurakuntasi verkosta: svenskakyrkan.se/sokforsamling

Är du medlem i Svenska kyrkan?

Många som flyttade till Sverige utgick från att de blev medlemmar i Svenska kyrkan automatiskt när de folkbokförde sig på en pastorsexpedition. Svenska kyrkan var tidigare huvudman för folkbokföringen.

Präster möter av och till anhöriga som önskar en kyrklig begravning för den avlidne. Då kan det visa sig att personen inte var medlem i kyrkan. Du kan lätt kontrollera medlemskapet via din församling.

Du hittar kontaktuppgifter på: svenskakyrkan.se/sokforsamling

Berättelser om lidande

I romanen *36 urnaa – Väärässä olemisen historia* berättar Sirpa Kähkönen om sin avlidna mammas liv och relationen mellan mor och dotter. Svåra livsupplevelser i släktens historia lämnar sina spår och lever vidare i de nya generationerna. Boken kan läsas mot bakgrund av egna upplevelser och även Jesus lidande.

Mammans död var väntad, men blev ändå en omskakande händelse för dottern.

”Telefonen ringer. Nej! Nu? Taket. Golvet, väggarna runt omkring mig, allt lyste i gult. Död. Mamma. Jag föll ner på knä.”

En lång väg av klarlägganden börjar under sorgen. Mamman hade själv trott att hon var den sista som skulle få plats i släktgraven. Församlingens begravningsenhet meddelade att det fanns plats för 36 urnor till. Nu kanske det var dags att prata om allt som man hade tigit om hittills.

Mammans uppgift är svår, särskilt om den egna barndomen har varit svår

Mammor räcker aldrig till, deras bröst sinar alltid, trots att de gör sitt bästa. För en del sipprar kärleken synnerligen sparsamt. Mormoderns anklagande ord till mamman Riitta:

”Jag har inte ens haft någon ungdom.”

Mammans ord till sin dotter:

”Min ungdom tog slut när du föddes.”

Dottern utvecklas till ett osynligt barn.

”Jag försökte bli synlig. Jag fick en örfil. Jag lärde mig att vara idel öra.”

Mamman behöver all uppmärksamhet och köper bara presenter till sig själv, barnet lyssnar och försöker förstå. Barnet blir en åskådare och utomstående. Barnet får klara sig ensam, på egen hand. Så, var fick det onda, avigsidan till det goda, sin början?

Familjen kan ha många sorger som man tiger om

Fanns orsaken till mammans nyckfullhet och vrede i hennes barndomsfamilj?

Mamma Riitta växte upp som ”de rödas unge” i en släkt som intensivt och utan ord sörjde anhöriga som försvunnit under Stalins förföljelser. Det var inte tillåtet att prata om de

försvunna. Vad gör sorg som man tiger om för en människans liv?

Morfadern, mammans far, kallas i boken för halstermartyr efter den helige Laurentius. Den helige Laurentius, som levde på tvåhundralet, fick under kejsarens förföljelser order att samla in församlingens egendomar på tre dagar. Egendomarna skulle överlämnas till kejsaren men Laurentius gav dem till de fattiga, sedan förde han de fattiga till kejsaren och sa ”dessa är kyrkans verkliga skatt”. Som straff för sin arrogans placerades Laurentius på ett nät av metalltråd, ett slags halster, och brändes till döds.

Hårdheten kanske är lättare att godta om man vet att den beror på en skada.

Morfaderns egen Golgata på Ekenäs fängläger lämnade ärr i hela familjens liv. Han, som hade stridit för sina värderingar och för andras bästa, orkade inte se sin dotter. Sitt barnbarn såg han ändå.

Hur är mammans egen berättelse?

Var konflikterna främst ett tungt arv i släkten? Eller berodde svårigheterna trots allt på tågolyckan som den unga Riitta råkade ut för när hon satt i bussen. Hon slog huvudet svårt och hjärnskakningen lämnade spår som man inte kunde diagnostisera på den tiden. Hårdheten kanske är lättare att godta om man vet att den beror på en skada. Eller var det – utöver allt annat – fråga om en instabil personlighet, funderade jag när jag läste boken.

Mamman skriver i sin dagbok om skuld känslorna för kroppen; lårens och magens rundhet gav henne ångest. Ett gammalt fotografi visar ändå en

Sirpa Kähkönen är född i Kuopio 1964 och verkar som författare och översättare. Hennes bok *36 urnaa – Väärässä olemisen historia*, som citaten hämtats från, tilldelades Finlandiapriset 2023.

vacker och slank ung dam. Hon började äta bantningspiller. Senare försöker mamman lindra sin ångest med alkohol. Hon sitter mestadels i en gul fåtölj och röker. Ångesten för det egna livet tar på krafterna och ingen plats finns för barnet.

Gräns och gränslöshet

Dottern beskriver sin mammas plötsliga känslostormar som åskväder. Till en början är luften full av spänningar, elektriskt sprakande, vindbyar – träden böjer sig i vinden och den totala gula tystnaden får allt att brista. När mamman fick ett raseriutbrott, fanns det inga gränser för raseriet. ”Du har förstört mitt liv!”

Det fanns ingen medkänsla, barnets egen vilja skulle kuvas och piskas bort. Elaka ord krävde ingen förlåtelse. Och ändå beundrade barnet sin mamma, följde efter henne och tryckte sig intill för att trösta. Efter många år infaller stunden då hennes längtan efter förändring försvinner. Gränsen är nådd, förståelsen räckte inte längre.

Jag ser mig över axeln och ser hur mitt första hem sjunker undan, brister, faller sönder, skingras i morgonens ljus.

ANNA TOIVONEN

Kärsimysnäytelmässä mukana kaikki inhimillinen

Kulisseina ovat keskustan historialliset rakennukset kuten Säätytalo, Suomen pankki ja Helsingin tuomiokirkko, jonka portaille pääsiäisnäytelmä huipentuu. Via Crucis eli Ristin tie on vuosien varrella kasvanut Suomen suurimmaksi teatteriesitykseksi, johon enimmillään arvioidaan osallistuneen yli 20 000 katsojaa.

Kaikille avoin ja maksuton tapahtuma on vuodesta 1996 lähtien ollut Helsingin seurakuntayhtymän tukema projekti. Iso joukko Suomen eturivin näyttelijöitä ja laulajia on ollut mukana välittämässä dramatisoitua ja nykypäivään sovitettua suurta kertomusta. Suuri osa esiintyjistä on kuitenkin harrastelijanäyttelijöitä, eikä ilman vapaaehtoisia avustajia näin suuria tapahtumia voisi toteuttaa.

Jeesuksen rooli haastaa näyttelijät

Jeesuksen roolissa on toista kertaa harrastelijanäyttelijä Panu Haavisto, joka aiemmin on näytellyt Jeesusta Vivamon Raamattukylässä Lohjalla vuodesta 2011 lähtien. Hänelle ulkoilmassa näyttelemisen on tuttua.

– Koska Jeesus kohtasi ihmiset olemalla todella läsnä ja kuunteli heitä, vastaanäyttelijät ovat minulle erittäin tärkeitä, Panu Haavisto kertoo.

Vaikka Jeesuksen rooli tuntuu ihmistä suuremmalta, Haavisto sanoo löytäneensä avaimen tekemiseen ajatuksesta, että ihminen on luotu Jumalan kuvaksi. Sitäpaitsi tulihan Jeesus ihmiseksi.

– Voin siis luottavaisin mielin, omasta persoonastani käsin olla heijastamassa jotain Jumalan olemuksesta.

Ihmisyyden ytimessä

Alusta lähtien Via Crucis on ollut kunnianhimoinen projekti, jota ovat vetäneet ammattilaiset. Jeesuksen rooliin ovat vuosien varrella eläytyneet muiden muassa näyttelijä Martti Suosalo, oopperalaulaja Waltteri Torikka ja musikaaliartisti Maria Ylipää. Vuonna 2017 pääroolien esittäjät olivat kaikki naisia. Kirkko ja Kaupunki -lehden mukaan esityksessä tavoitettiin jotain olennaista:

”Olemme ihmisyyden ytimessä, jolloin sukupuolen merkitys katoaa”.

Muissa Raamatusta tutuissa rooleissa ovat esiintyneet tanssiva professori Jorma Uotinen Herodeksena, oopperalaulaja Esa Ruuttunen Pilatuksena, laulaja Kristiina Halkola Jeesuksen äitinä Mariana ja näyttelijä Satu Silvo rouva Pilatuksena ja niin edelleen.

Vuosittaisen passiodraaman ketju katkesi keväällä 2020 koronapandemian kokoontumiskieltojen takia. 2021 tehtiin Via Crucis Resurrexit -musiikkivideo ja vasta pääsiäisenä 2023 Helsingissä päästiin jälleen kaduille esiintymään.

Kaikki inhimilliset tunteet

Ohjaaja Markku Arokannon mielestä Via Crucis ei ole vain kärsimysnä-

Jeesus on vaellusnäytelmän alussa vielä ihmisen poika. Hän tietää kohtalonsa, mutta ei ole vielä lunastanut sitä rooliaan, minkä me kaikki tiedämme.

telmä, vaan siinä ovat läsnä kaikki inhimilliset tunteet.

”Jeesus on vaellusnäytelmän alussa vielä ihmisen poika. Hän tietää kohtalonsa, mutta ei ole vielä lunastanut sitä rooliaan, minkä me kaikki tiedämme”, Arokanto totesi Kirkko ja Kaupunki -lehden jutussa helmikuussa 2023.

”Myös opetuslapsissa on kaikki ne tunnot, jotka ovat meissäkin. Me olemme milloin juudaksia, milloin epäileviä tuomaita, milloin pietareita.”

Helsingin Via Crucisin Facebook-sivuilla voi seurata projektin edistymistä myös tänä vuonna. Viime vuoden esitys oli koskettanut monia. Upeaa oli ja väkeä tungokseen asti.

”Oli hieno esitys, meni tunteisiin”, kirjoitti kommentissaan Petrus Renvall.

KAJ AALTO

Via Crucis – Suomen suurin teatteriesitys Helsingin keskustassa

Pääsiäisnäytelmä Via Crucis on tuonut Jeesuksen Helsingin kaduille jo vuosikymmenien ajan. Keskiäikaiseen ristintien perintöön pohjautuva esitys saa tuhannet suomalaiset liikkeelle pääsiäisenä eläytymään kristinuskon syntyvaiheisiin.

Armon vuonna 2024 näytelmän on käsikirjoittanut runoilija Anna-Mari Kaskinen ja musiikin säveltänyt Pekka Simojoki. Musiikkiteatteriksi luonnehdittavan esityksen ohjaa näyttelijä ja ohjaaja Markku Arokanto. Via Cruciksen teemana on ”valosta pimeyteen, pimeydestä kirkkauteen”.

FOTO: JANI LAUKKANEN

Påskens drama på Helsingfors gator

Kulisserna består av historiska byggnader som Ständerhuset, Finlands bank och Helsingfors domkyrka med de långa trapporna, där dramat når sin kulmen.

Via Crucis är Korsets väg som genom åren vuxit till Finlands största teaterföreställning. Den har som mest haft över 20 000 åskådare. Evenemanget, som är gratis och öppet för alla, har arrangerats av Helsingfors församling sedan 1996.

En lång rad kända finska skådespelare och sångare har genom åren gestaltat den ultimata storyn, som årligen uppdateras till vår tid. En stor del av de medverkande är dock amatörskådespelare – utan frivilliga medarbetare skulle inte projekt av den här storleken vara möjliga.

Rollen som Jesus utmanar

Jesus spelas i år, liksom flera gånger tidigare, av amatörskådespelaren Panu Haavisto. Utomhusteater är inget nytt för honom, han har tolkat Jesus och andra bibliska gestalter i *Vivamos Bibelby* i Lojo sedan 2011.

– Eftersom Jesus var totalt närvarande och lyssnade på dem han mötte, är det

för mig viktigt hur jag möter de andra skådespelarna, säger Panu Haavisto.

Även om rollen som Jesus känns för stor, har Haavisto hittat ett sätt att ta sig an den, nämligen genom tanken att människan är skapad till Guds avbild. Och Jesus blev ju människa.

– Därför kan jag med tillförsikt spegla något av Guds väsen utifrån min egen personlighet.

I mänsklighetens kärna

Från första början har Via Crucis varit ett ambitiöst projekt med professionella aktörer. Under åren har rollen som Jesus spelats av bland andra skådespelaren Martti Suosalu, operasångaren Walteri Torikka och musikalartisten Maria Ylipää. År 2017 gjordes alla huvudrollerna av kvinnor. Enligt tidningen *Kirkko ja Kaupunki* uppnådde man i föreställningen något väsentligt: ”Vi befinner oss i mänsklighetens kärna då kön saknar betydelse.”

Andra kända roller från Bibeln har spelats av den dansande professorn Jorma Uotinen som Herodes, operasångaren Esa Ruuttunen som Pilatus, sångerskan Kristiina Halkola som Jesu mor Maria och skådespelerskan Satu Silvo som fru Pilatus. Listan kan göras lång.

Kedjan av de årliga påskföreställningarna bröts av pandemin våren 2020. Året därpå gjordes musikvideon *Via Crucis Resurrexit* och först påskan 2023 kunde Via Crucis åter genomföras på Helsingfors gator.

Alla känslor

Regissören Markku Arokanto tycker att Via Crucis är mer än ett passionsspel eftersom hela skalan av mänskliga känslor får komma till uttryck.

”I början av vandringen är det människosonen Jesus. Han vet sitt öde men har ännu inte tagit den rollen, som vi alla vet”, sade Arokanto i en artikel i *Kirkko ja Kaupunki* i februari 2023.

”Även hos hans lärjungar finns alla de känslor som vi har. Vi är ibland som Judas, tvivlande Tomas eller Petrus.”

På Via Crucis Helsingfors Facebook-sida kan man följa hur projektet avancerar. Inläggen visar att förra årets föreställning grep tag i många. Det var fantastiskt och det var mycket folk, rentav trängsel, tyckte åskådarna.

”Det var en fin föreställning, det blev känsloladdat”, skrev Petrus Renvall i sin kommentar.

KAJ AALTO

Via Crucis – Finlands största teaterföreställning i centrala Helsingfors

Påskdramat Via Crucis har tagit Jesus till Helsingfors gator under årtionden. Med de medeltida ”Korsets väg”-vandringarna som förebild har passionsdramat dragit stor publik till stadskärnan för att uppleva kristendomens födslovåndor.

Nådens år 2024 är de finska texterna skrivna av poeten och författaren Anna-Mari Kaskinen och musiken är komponerad av Pekka Simojoki. Föreställningen som är en musikteater utomhus regisseras av skådespelaren och regissören Markku Arokanto. Temat är ”Från ljus till mörker, från mörker till härlighet”.

FOTO: JANI LAUKKANEN

FOTO: JOHANNES FRANSEN/IKON

Pääsiäisen kertomus kätkee myös kärsimyksen historian

Kun ihmisen oma muinainen kokemus saa tulla esiin ja se hakee sanoja, alkaa syvältä tuleva vapina. Ne ovat kuin synnytyspoltot, jotka vievät eteenpäin.

Perheen historia kätkee vääryyksiä. Sitä ei voi mitenkään ohittaa. Totuus tekee kipeää, totuus voi kuitenkin vapauttaa. On myös tulkittu ja ymmärretty väärin.

Oman kokemuksen valossa voin tulkita väärin toisen sanoja, tekoja ja elämää. Irriotossa perityt elämänmallit saavat lopulta mennä rikki.

Siitä voi yllättäen alkaa jotakin uutta.

Kipeiden kokemusten kyneleet

Ihmisten tarinat liittyvät toisiinsa. Ei-toivottujen, rakkautta kaipaavien, köyhien ja sairaiden kertomukset

nivoutuvat yhteen. Surujen tuhkat, kadonneiden, kidutettujen, piiskattujen ja myös väärässä olemisen kokemukset kätketään kyynelin maahan.

Meitä ennen Jeesus on valinnut ihmisen tien, vehnänyvän tien, joka lopulta vie pimeään hautaan. Köyhät ovat edelleenkin kirkon ja Kristuksen todellinen aarre, emme ole kokemustemme kanssa yksin. Aina ei tarvitse pärjätä itse ja suorittaa. Maa kantaa sylissään jo uutta. Raskaat muistot eivät ole ainoita muistoja.

Sovinto ja sovitus omassa elämässä ovat lahja. Sitä kutsutaan armoksi.

Kivi vieritetään haudan edestä. Rakkaus on kaikesta huolimatta mahdollista.

Lidandets historia kan förvandlas till en påskberättelse

När människans egen uråldriga upplevelse får komma fram och söker ord, kommer skakningar från djupet. De är som förlossningsvärkar som leder framåt.

Familjens historia döljer orättvisor. Man kan inte förbise det på något sätt. Sanningen gör ont, men sanningen kan ändå ge frihet.

Man har även misstolkat och missförstått.

Jag kan tolka någon annans ord, gärningar och liv på fel sätt om jag speglar dem mot min egen upplevelse. Livsmönster som ärvt i frigörelse får till slut gå sönder.

Något nytt kan oväntat uppstå genom det.

Tårar av svåra upplevelser

Människors berättelser hänger samman med varandra. Berättelserna om de önskade, de som längtar efter kärlek, de fattiga och sjuka sammanflätas med varandra. Sorgernas stoft, upplevelserna från de försvunna, torterade, piskade och de som hade fel göms med tårar i marken.

Jesus har valt människans väg före oss, vetekornets väg som till slut leder till den mörka graven. De fattiga är fortfarande den verkliga skatten för kyrkan och Kristus, vi är inte ensamma med våra upplevelser. Man behöver inte alltid prestera och klara sig ensam. Marken bär redan det nya i sin famn. De svåra minnena är inte de enda minnena.

Försoning i det egna livet är en gåva som kallas nåd.

Stenen rullas bort från graven. Kärleken är möjlig trots allt.

Lusikkaleivät pääsiäiseksi

200 g voita
1,5 dl sokeria
2 tl vaniljasokeria
1 tl leivinjauhetta
4 dl vehnä jauhoja
Täyte: appelsiini-
marmeladia
Päälle: tomosokeria
tai sokeria

1. Kiehauta voi miedolla lämmöllä niin kauan, että se hivenen ruskistuu.
2. Mittaa sokeri kulhoon ja kaada siihen voisula. Sekoita seos.
3. Lisää jauhot, joihin on lisätty vaniljasokeri ja leivinjauhe.
4. Ota teelusikalla (tai jälkiruokalusikalla) lämpimästä taikinasta teelusikan kokoisia taikinakupuja. Paista 175 asteessa 12–15 min.
5. Tee kahdesta paistetusta puolikkaasta kokonainen lusikkaleipä laittamalla väliin appelsiinimarmeladia. Laita marmeladia kunnon määrä, jotta lusikkaleipä pysyy kokonaisena (marmeladi imeytyy paistettuihin puolikkaisiin).
6. Kierrittele haaleat lusikkaleivät sokerissa. Jäähdytysiin lusikkaleipiin sokeri tarttuu huomattavasti. Tai sirottele päälle ainoastaan tomosokeria. Tai älä laita mitään.

Resepti on Pirjo Lyytiseltä, joka oli 1990-luvulla pappina ruotsinsuomalaisessa seurakuntatyössä Nyköpingissä. Pirjon lapsuuden perheessä Siilinjärvellä tehtiin lusikkaleipiä ainoastaan pääsiäiseksi, lusikkaleivän muotohan muistuttaa pääsiäismunaa. Ja lusikkaleipien väliin heillä laitettiin aina keltaista appelsiinimarmeladia.

FOTO: GUSTAF HELLSING / IKON

Teskedskakor till påsk

200 g smör
1,5 dl socker
2 tsk vaniljsocker
1 tsk bakpulver
4 dl vetemjöl
Fyllning: apelsinmarmelad
Garnering: strösocker eller florsocker

1. Koka upp smör på låg värme till smöret blir lite brynt.
2. Lägg socker i skålen och håll i brynt smör. Mixa ihop.
3. Blanda mjöl med vaniljsocker och bakpulver och rör ihop.
4. Skeda upp den varma degen med tesked eller efterrättssked på bakplåtspapper. Degen ska fylla hela skeden och den platta sidan ska ligga mot plåten. Grädda i 175 grader i 12–15 min.
5. Bred ut apelsinmarmelad på en halva och lägg en annan halva ovanpå. Den färdiga kakan får formen av ett ägg. Använd rikligt med marmelad eftersom marmeladen sugns in i kakorna och det är den som håller ihop kakan.
6. Rulla de ljumma teskedkakorna i strösocker eller strö över florsocker. Det går också bra att inte använda socker alls.

Receptet är från Pirjo Lyytinen som var präst i den sverigefinska församlingsverksamheten i Nyköping under 1990-talet. I Pirjos barndomsfamilj i Siilinjärvi gjorde man teskedkakor endast till påsk, formen påminner ju om påskägg. I hennes familj fyllde de kakorna med gul apelsinmarmelad. I Finland fylls teskedskakorna traditionellt med hallonsylt och serveras på familjefester.

Vappusima

8 l vettä
½ kg sokeria
½ kg fariinisokeria
2 hyvää isoa sitruunaa
1 pullo pilsneriä tai olutta (0,33 l)
¼ tl tuorehiivaa, noin herneen puolikkaan kokoinen pala
Vähän rusinoita

1. Lisää sokeri kiehuvaan veteen. Kuori sitruunat. Ota valkoinen osa sitruunasta pois sekä siemenet. Viipalo sitruunat ja laita ne kiehuvaan sokeriveteen.
2. Kun seos on jäähtynyt, liota hiiva tilkkaan vettä. Sekoita hiiva ja olut joukkoon ja anna käydä.
3. Seuraavana päivänä siivilöi pulloihin. Laita jokaiseen pulloon pari rusinaa.
4. Anna käydä viikko kylmässä. Rusinat nousevat pintaan, kun sima on valmis.

Resepti on edesmenneen Sirkka Koskivuoren resepti. Torshällan seurakunta sai sen aikoinaan häneltä.

FOTO: UKILIFE.FI

Valborgsmjöd

8 l vatten
0,5 kg socker
0,5 kg farinsocker
2 st stora, mogna citroner
1 fl pilsner eller mellanöl
(0,33 l)

En kula färsk jäst, stor som en halv ärt
Lite russin

1. Blanda socker och farin med kokande vatten. Skala citronerna och ta bort de vita delarna samt kärnorna. Skiva citronerna och lägg i dem i det kokande sockerlaget.
2. När sockerlaget har svalnat, rör ut jästen i lite vatten och blanda ner i ölen. Låt jäsa.
3. Nästa dag silas blandningen och hälls på flaskor. Lägg några russin i varje flaska.
4. Låt jäsa en vecka i kyla. Russinen flyter upp till ytan när mjöden är klar.

Recept efter och till minne av Sirkka Koskivuori, förmedlat av Torshälla församling.

Kyrkguiden- sovellus

Kyrkguiden opastaa seurakuntaan. Lataa sovellus hakusanalla "Kyrkguiden".

Kyrkguiden

Appen Kyrkguiden visar vägen till församlingen. Ladda ner appen, använd sökord "Kyrkguiden".

Kyrkan-sovellus

Sovellus Kyrkan sopii esikouluikäisille lapsille. Sen avulla voi mm. pelata muistipeliä Nooan arkin eläimillä, soittaa urkuja tai kaataa vettä kastemaljaan. Kolme filmiä kertoo kirkollisista toimituksista: mummon hautajaiset, pikkuveljen kaste ja häät. Kyrkan-sovellus ei sisällä mainoksia tai ostotarjouksia. Lataa sovellus hakusanalla: "Kyrkan".

Kyrkan-appen

Kyrkan är Svenska kyrkans app för barn i förskoleåldern. I den kan du besöka en kyrka för att bland annat spela memory med djuren i Noas ark, spela på orgeln eller hålla vatten i dopfunten. I appen finns också tre korta filmer. Farmors begravning, Lillebrors dop och Vigsel i kyrkan. Appen Kyrkan erbjuder inga köp inuti appen och är helt fri från reklam. Du laddar ned appen med sökordet "Kyrkan".

Rukousnetti

Kirjoita rukous omin sanoin Ruotsin kirkon rukousnettiin osoitteessa be.svenskakyrkan.se. Rukouksen voi kirjoittaa suomeksi. Sivulla voit myös sytyttää virtuaalisen kynttilän, johon voit liittää muistosanoja ja rukouksen. Kynttilän ja rukouksen voit lähettää haluamaasi kirkkoon.

Bönewebben

På be.svenskakyrkan.se kan du skriva din egen bön. Där kan du också tända ett virtuellt ljus och skriva minnesord till den eller dem du tänker på. Ljuset kan du skicka till valfri kyrka.

AUTAMME VILJELIJÄÄ

Elämme saman taivaan alla, mutta maapallon voimavarat eivät jakaudu tasan. Voit olla mukana parantamassa maailmaa. Esimerkki: 150 kruunulla eteläsuomalainen maissinviljelijä tulee omavaraiseksi.

Lähetä lahjoituksesi numeron 900 1223

TEKSTI · TEXT: MANNE MALI

Miksi hetki, jota elän, tuntuu jo menneen?

Herran armoa on se, että vielä elämme, hänen laupeutensa ei lopu koskaan.

Joka aamu Herran armo on uusi.

Suuri on hänen uskollisuutensa.

Hyvä on hiljaisuudessa toivoa apua Herralta.

Valitusvirret 3: 22–23, 26

Elän ajassa – menneessä, nykyisessä ja tulevassa. Mikä on minun osuuteni ajassa ja ajan osuus minussa? Kuljenko menneisyydessä, jota ei enää ole, vai matkaanko kohti tulevaisuutta, jota ei vielä ole? Miksi hetki, jota elän, tuntuu jo menneen?

Miten käsittelen sitä kaikkea, jota ajassa tapahtuu. Tarjoaako tulevaisuus vastauksia vai antaako vasta iankaikkisuus selityksen? Vai olisiko sittenkin niin, että nykyisyydessä menneisyys ja iankaikkisuus kohtaavat?

Aikani on suhteellista. Laiskoina hetkinä minuutti tuntuu pitkältä. Vaaran kohdatessa sekunti on kuin elämä alusta loppuun. Surun ja kärsimyksen viikko on kuin ikuisuus. Onnen kuukausi on kuin kaunistu unta.

Aika on käymässä luonani. Aikani on Jumalan salaisuus. Aikani tulee häneltä. Saan anoa Jumalaltani uutta aikaa. Parempaa aikaa itselleni, läheisille ja kaikille ihmisille. Ajan arvoa, samoin kuin elämän arvoa, ei ratkaise sen pituus vaan sisältö. Se mitä antelias Herra minulle antaa ja se mitä hän tekee minun kauttani.

Näitä mietin uuden elämänvaiheen edessä. Olen siirtymässä eläkkeelle. Paljon on työvuosien aikana ehtinyt tapahtua. Jokaisen elämään kuuluu monenlaisia kokemuksia, ajatuksia ja tuntemuksia, myös ikäviä asioita, kuten surua ja vastoinkäymisiä. Itse haluan pitää mielessäni ennen kaikkea erilaisten ihmisten kohtaamiset. En tarkoita niinkään kaikkea tekemistä ja touhuamista eri työtehtävissä vaan niitä hetkiä, joissa on kuunneltu, puhuttu, annettu rakentavaa palautetta, osoitettu kiinnostusta. Ja välillä on vain oltu hiljaa. Myös silloin olen voinut tuntea Jumalan läsnäolon.

Varför känns det som att denna stund redan har varit?

Men Herrens nåd tar inte slut, hans barmhärtighet upphör aldrig.

Varje morgon är den ny – stor är din trofasthet.

Herren är god mot den som kommer till honom, mot den som sätter sin lit till honom.

Klagovisorna 3: 22–23, 26

Jag lever i tiden – i det förflutna, nutiden och framtiden. Vad är min del i tiden och tidens i mig? Vandrar jag i det förflutna som inte längre finns eller färdas jag mot den framtid som ska komma? Varför känns den stund som jag lever i redan försvunnen?

Hur hanterar jag allt som händer i tiden. Kommer framtiden att ge mig svar eller är det evigheten som till slut ger förklaringen? Eller kan det vara så att det förflutna och det eviga möts i nuet?

Min tid är relativ. En minut känns lång i lata stunder. Vid fara rymmer en sekund hela livet, från början till slut. Sorgens och lidandets vecka är som en evighet. En månad av lycka är som en vacker dröm.

Jag har besök av tiden. Min tid är Guds hemlighet. Min tid kommer från Gud. Jag får be min Gud om mer tid. Bättre tid för mig, mina nära och alla människor. Tidens eller livets värde beror inte på dess längd, utan på dess innehåll. Det som vår givmilda Herre ger mig och det han gör genom mig.

Detta tänker jag på i ett nytt skede av mitt liv. Jag ska gå i pension. Mycket har hänt under de år som jag arbetat. Allas våra liv innehåller många slags upplevelser, tankar och känslor, även svåra händelser, såsom sorg och motgångar.

Själv vill jag främst bära med mig möten med människor. Jag tänker inte på sådant jag gjort i olika arbetsuppgifter, utan stunder då vi har lyssnat, pratat, gett konstruktiv respons, visat intresse. Och ibland bara varit tysta. Också då har jag kunnat känna Guds närvaro.

TOIMITUS/REDAKTION HIMMELI

Ruotsin kirkon ruotsinsuomalainen seurakuntalehti, Svenska kyrkans sverigefinska församlingsblad ges ut av Svenska kyrkan

TOIMITUSKUNTA/REDAKTIONSRÅD: Jonatan Edlund, Eeva-Liisa Kettunen, Anna Toivonen. TAITTO/GRAFISK FORM: New Normal

KANSIKUVA/OMSLAG: Jani Laukkanen ARTIKELNR: SK24066